

ગુજરાત યુનિવર્સિટી

GUJARAT UNIVERSITY

યુવક કલ્યાણ વિભાગ
DEPARTMENT OF YOUTH WELFARE

યુ.ક નં./૦૨૫/૨૦૨૩

તા: ૨૬/૦૭/૨૦૨૩

પરિપત્ર:

વિષય: YUVA TOURISM CLUB ની સ્થાપના કરવા અંગે.

સંદર્ભ: ઉચ્ચ શિક્ષણ કમિશનરશ્રીની કચેરી તરફથી આવેલ પત્ર ક્રમાંક: ઉશિક/મકમ-૮/પરચ/૨૦૨૩

શ્રીમાન,

ઉપરોક્ત વિષય તેમજ સંદર્ભ પરત્વે સવિનય જણાવવાનું કે આપની સંસ્થામાં YUVA TOURISM CLUB ની સ્થાપના કરવા અને તેને સફળ બનાવવા માટે આ સાથે સામેલ ઉચ્ચ શિક્ષણ કમિશનરશ્રીની કચેરી તરફથી આવેલ પત્ર ક્રમાંક: ઉશિક/મકમ-૮/પરચ/૨૦૨૩ મુજબ તેમજ સામેલ વિગતોને ધ્યાને લઈને ઘટતી કાર્યવાહી કરવા વિનંતી.

આભાર સહ

આપનો વિશ્વાસુ,

નાયબ નિયામક યુવક કલ્યાણ

બિડાણ - ઉપર મુજબ

પ્રતિ,

યુનિવર્સિટી સંલગ્ન કોલેજોના આચાર્યશ્રીઓ, યુનિવર્સિટી વિદ્યાભવનોના અધ્યક્ષશ્રીઓ તથા માન્ય સંસ્થાઓના વડાશ્રીઓ.

ઉચ્ચ શિક્ષણ કમિશનરશ્રીની કચેરી
મહેકમ શાખા, બ્લોક નં. ૧૨, બીજો માળ, ડૉ. જીવરાજ મહેતા ભવન,
ગાંધીનગર, ગુજરાત રાજ્ય.

ક્રમાંક : ઉશિક/મકમ-૮/પરચ/૨૦૨૩/

તા. ૧૦/૦૭/૨૦૨૩.

પ્રતિ

- (૧) રજીસ્ટ્રારશ્રી, યુનિવર્સિટી(તમામ).
- (૨) આચાર્યશ્રી, સરકારી કોલેજ(તમામ).
- (૩) આચાર્યશ્રી, વિદ્યાપીઠ(તમામ).
- (૪) આચાર્યશ્રી, ગ્રાન્ટ ઈન એઈડ કોલેજ(તમામ).

વિષય:- આપની સંસ્થામાં “YUVA Tourism Club” ની સ્થાપના કરવા બાબત.

સંદર્ભ:- (૧) શિક્ષણ વિભાગના તા.૧૦/૦૭/૨૦૨૩ નો પત્ર ક્રમાંક:- ED/0131/07/2023.

(૨) રમતગમત, યુવા અને સાંસ્કૃતિક પ્રવૃત્તિઓ વિભાગ, ગુજરાત સરકારના
અ.સ.પત્ર ક્રમાંક:-sycad/DoGOI/GOI/19/2023/0827/f-section
તા.૨૩/૦૬/૨૦૨૩.

શ્રીમાન,

ઉક્ત વિષય અન્વયે જણાવવાનું કે, સંદર્ભદર્શિત પત્ર(૧) થી શિક્ષણ વિભાગ દ્વારા અત્રેની તાબા હેઠળની તમામ સંસ્થાઓમાં સંદર્ભદર્શિત પત્ર(૨)માં જણાવ્યા મુજબની સુચનાઓ ધ્યાને લઈને “YUVA Tourism Club”ની સ્થાપના કરવા તથા તેને સફળ બનાવવા માટે અનુરોધ કરેલ છે જે બાબતે આપશ્રીની કક્ષાએથી જરૂરી કાર્યવાહી કરવા જણાવવામાં આવે છે.

સંયુક્ત કમિશનર

ઉચ્ચ શિક્ષણ કમિશનરની કચેરી

ગુ.રા.ગાંધીનગર

બિડાણ:- સંદર્ભદર્શિત પત્ર.

શ્રેયાન અધિક્ષકનું ઈમેઈલ આઈ ડી :- ssesta-che@gujgov.edu.in

નાયબ નિયામકના ફોન નંબર :- ૦૭૯-૨૩૨૫૩૯૯૩

YUVA Tourism Clubs Handbook

Under 'YUVA Tourism' by the Ministry of Tourism, Government of India.

April 2022

Index

---

1. [Vision & Objectives](#)
2. [Tourism Clubs](#)
3. [Starting a Club](#)
4. [Club Activities](#)
5. [Organization Structure](#)
  - A. Proposed Functionaries
  - B. Roles & Responsibilities
    - Faculty Coordinator
    - 3Rd Year Student Body
    - Student Head
    - Treasurer
    - Executive Members
6. [Operating a Club](#)
  - A. Compulsory Meetings
  - B. Reporting

7. [Suggested Activities of the Club](#)

8. [Guidelines](#)

Vision & Objectives

India's youth account for a fifth of the world's youth demographic. With an average age of 29, India has one of the youngest population globally. The country's youth is being encouraged to build a culture of innovation, entrepreneurship and inclusivity.

To take advantage of this demographic dividend, it is essential to educate and orient young minds towards learning and exploration. Tourism offers a great opportunity to explore India's rich cultural heritage.

In a world becoming more digital and virtual, tourism offers the possibility for learners to increase their awareness and develop a broader perspective. Tourism as well helps young to discover their heritage which enables a deeper understanding of themselves and their cultural roots.

Tourism Clubs are a step in that direction.

Vision

The vision is to nurture and develop young ambassadors of Indian tourism, who through thought, word, and deed would promote the cultural heritage of India. The focus would be to foster ideals which are in harmony with sustainable development.

Objectives

Tourism clubs are an important step in promoting responsible and sustainable tourism in the country as it aims to educate citizens of tomorrow at the grassroots level. Tourism helps in developing concerns for economic, social and environmental issues which are crucial to reduce its negative impact. The major objectives of the proposed mission are to:

- enable learners to appreciate the importance of travel and tourism;
- ignite a passion for tourism and its value in learners;
- educate learners regarding the rich natural & cultural travel heritage present in our villages, towns, cities, and states;
- sensitize learners to various elements of travel;
- encourage, teach and propagate responsible tourism practices;
- improve physical & mental health through exploratory, adventure and sports tourism; and
- spread awareness about tourism opportunities at an early stage and encourage learners to be skilled professionals and entrepreneurs in the hospitality and tourism sector.

Tourism Clubs

Focus on Heritage Education through various co-curricular activities in colleges plays a major role in the all-round development of a learner's personality.

Clubs - in different forms are constituted across various Colleges of India to conduct various activities. Learners work and involve themselves in areas of their interest and skill. Clubs, thus, enable learners to acquire important skills like teamwork, management, leadership, and service.

Tourism Clubs are very similar in this regard.

The activities taken up by Colleges under Heritage Education are associated with local history, art, etc.. Tourism in many ways is another medium for the communication of ideals of Heritage Education. Tourism Clubs, thus, integrate smoothly with the Heritage Education efforts of Colleges.

Why the focus on Tourism and the need for Tourism clubs

Most of the Heritage Education forms viz. natural heritage, performing arts, art and culture etc. find expression through tourism. For example - Taj Mahotsav – a yearly festival in Agra, Uttar Pradesh. It happens to be a confluence of art forms, handicrafts, dance and music shows, cuisines, and other experiences for which tourists and guests specifically visit it. The Taj Mahal –being a built heritage monument acts as a catalyst in increasing the tourist flow to this vibrant festival too.

That way, we see tourism acting as a medium through which arts, craft, monuments, heritage, and culture find expression and appreciation.

The aim of the Tourism clubs is to use this advantage of tourism to educate and inform learners in fun and engaging ways. It thus helps learners to grow and become sensitive to diverse cultures.

Rationale for Institutionalizing Tourism Clubs

- The need to boost tourism in and around the local areas.
- To create citizens who become aware of possibilities of tourist spaces locally and globally and turn champions of tourism in the future.
- To create space for contextualized learning.
- To make teaching of subjects like social studies, history, geography, and language studies interesting through integration with real life places and events.
- To instill in students, a passion for exploring the physical environment in historicity, grandeur, and beauty.

Various activities in Colleges play a major role in the all-round development of a learner's personality. Learner's participation in Tourism Clubs is expected to foster metacognitive skills as also help learners recognize places of interest and adventure in their vicinity for tourism.

Unique features of the Tourism Clubs

- These clubs will attract and be open to a larger number of students as the activities and events of the club will involve what students of a particular/all age groups like and love to do - traveling.
- The activities of this club will integrate with activities of other clubs as tourism, culture, and heritage are also part of subjects taught in college. The multiple stakeholders can get together for various purposes.
  - the Events club of the college and the Tourism Club come together to arrange a tour event outside the college or an awareness event within the college.
  - the Photography and Media club can accompany the Tourism Club to capture nostalgic moments and stories.
  - the Environment and Nature club can see application of ideas and concepts learnt in various lessons when on a trip arranged by the Tourism Club. The effort can be to promote sustainable tourism.
- Tourism Club of a college can interact with Tourism Club of the Colleges in the vicinity and others in the same District on special occasions and events. This would allow members of the Tourism Club to become aware of new opportunities and programs outside and beyond college.

Starting a Club

Aligned to the vision, all Colleges can now make effort to establish Tourism Clubs in their respective Colleges. The basic requirements and steps in the formation of Tourism

Clubs in Colleges are as below:

- The College Management must select a teacher or teachers to spearhead basic tasks of setting up like garnering interest, communicating purpose and vision, selecting the student body, etc.
- The College Management and teacher/s in-charge must maintain a database of members with information like name of the student member, class, contact, and role.
- Sufficient awareness and knowledge about the club and its activities should be provided to students before they reach final year of graduation.
- To ensure that the club has a minimum of 25 student members at any point of time.
- The College Management and teacher/s-in-charge must clearly define the roles of each particular class group in the club and also make efforts to convey the same to students.
- The College Management and teacher/s-in-charge must apprise of their efforts to other departments and clubs of the college.
- The College Management must allocate an exclusive notice board or channel of information for Tourism Club activities.
- The College Management and teacher/s-in-charge must follow the recommended organizational structure for the Tourism Clubs.

Club Activities

The following are the activities suggested for the club according to class group and roles of members:

Note: (Since the activities of the club will be a healthy mix of in-college and outside college with both being complementary, it will help to have learners from class 7 onwards who may need relatively less support and help from older students and teachers as compared to learners below class 7.)

Members (Classes 1st year to 3rd year graduation)

- To participate in weekly or fortnightly competitions like essay writing, logo designing, quiz, drawing and painting, poster making, acting and debating, etc. held under topics and prompts involving Indian tourism.
- To travel to locations during off-peak periods as part of a college group, in turn boosting the local economy. In specific locations, it is recommended for members to

get involved with local community and offer their skills and ideas to better the tourist experiences through structured interactions with the location's tourism staff and administration.

- To take up or adopt tourism hotspots near and around college areas and offer their services through volunteering and idea generation in order to boost tourism potential of the same.

Organization of Activities (2nd Year)

- To take responsibility for conducting and preparing all activities associated with the Tourism Club in and outside of college. Activities include purposes like awareness, engagement, action, discussion, community interaction, and fundraising among many others.
- To initiate discussions with teachers and learners for the inclusion of travel and tourism into curricular activities wherever relevant.
- To liaison with relevant stakeholders inside and outside of college to organize sustainable and responsible tours in line with UN SDG agendas.
- To create opportunities for learners/members to interact, appreciate, and understand local culture and ways of life during travel tours. The conducting class will seek the Student Body's permission and approval on the different activities, the learner members will engage in, at a particular tourism location.
- To create interesting travel itineraries with lesser-known destinations and deeper history, tapping into the curiosity and the spirit of adventure in student members.
- To have specific working groups of people administered by the Class XII student body in the conducting class to take care of:
  - **Media & Public Relations** - where learners will pass on information of activities involving immediate community to local media.
  - **Social Media Management** – where students will monitor social media reviews, ratings, and mentions of tourist locations in the immediate vicinity, provide feedback based on reviews and keep administration informed of steps to improve experience.
  - Other working groups based on need.

Student Body & Office Bearers (3rd Year)

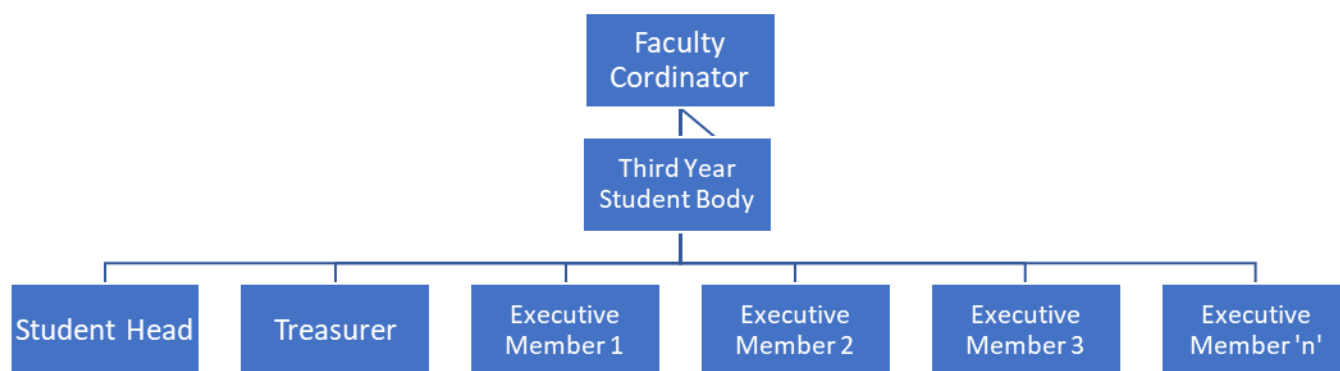
- To create and maintain a *Tourism Club Event and Program Calendar* while keeping in mind college holidays, festivals, and others.

- To interact with other clubs and teacher in-charges of the college in cases where their help may be required.
- To meet on a regular basis to discuss if activities are aligned to vision and course and do necessary corrections, if required. *(Explained further in the Roles & Responsibilities section under Organization Structure)*

Organization Structure

A. Proposed Functionaries

B. Roles & Responsibilities

College Teacher Coordinator

The College Teacher Coordinator is appointed by the College Management to spearhead activities for the Tourism Club in the college. He/she has to appoint the 3rd Year Degree Student Body and assign specific roles within the body through a regular process followed every year.

He/she must attend all the 3rd Year Degree student Body meetings and guide the discussion along with the Student Head of the body.

3rd Year Degree Student Body

The governing body of the Tourism Club is its 3rd Year Degree student Body. The body may consist of the Student Head, Treasurer, and Executive Members. The number of Executive Members can be increased or decreased based on the number of student members in the club.

The body is required to meet at least once a month and report on action taken at the next Tourism Club meeting. During its meetings, the body reviews and approves the club's plans and projects. The College Teacher Coordinator advises and must attend all board meetings. Club members may also attend these meetings as observers.

The members should think of project ideas, encourage club members to participate, and delegate responsibilities. The student body needs to prepare an annual report that describes major actions with activities conducted over the past year. They should keep the original on file and send a copy to the District Coordinator.

Student Head

The Student Head's primary role is to lead the club, making sure that it functions effectively.

Responsibilities include

- Understand the vision and objectives of the Tourism Clubs.
- Meet with the outgoing Student Head and student body to review the club's records and discuss its current activities.
- Conduct effective meetings by preparing a detailed agenda that outlines what will be covered and for how long by allowing enough time for reports from other officers and grievances from members.
- Plan creative programs for club meetings well in advance, arrange for speakers, panel discussions, trips, and entertainment that appeal to a wide range of interests.
- Delegate responsibility to help other members develop their leadership skills and to avoid getting overwhelmed with details.
- Identify members' skills and interests and harness them in club projects.
- Work to ensure that the club's activities and service projects are successfully promoted and carried out.
- Pay attention to membership growth, and development and maintain a balance among age and gender groups.
- Communicate and collaborate actively with the College Teacher Coordinator.

Treasurer

The treasurer of the body maintains accurate financial records. This officer should be a responsible person.

Responsibilities include

- Deposit all proceeds from fund raising projects.
- Handle the work of preparing and administering the budget.
- Prepare a monthly report that accurately details:

- Money on hand at the beginning and end of the month
- Income, with its source clearly indicated
- Payments, indicating for what and to whom

The treasurer has to prepare an end-of-year report summing up the activities and the budget spent on each of the activities, while sending a copy of the same to the College Management. The outgoing treasurer should give the end-of-year report to club members and the incoming treasurer. All treasurers' reports form part of the club's permanent record.

Executive Members

Executive Members help the club carry out activities and projects. The faculty Coordinator appoints the Executive Members to be the single point of interaction between the student body, the conducting class and its working groups. Additional Executive Members may be appointed as needed.

Executive Members should meet at least once a month to discuss plans and activities and share them with the Student Head. All Executive Member activities and expenses are subject to the student body's approval.

They also have the primary responsibility to help the club function effectively.

Responsibilities include

1. Maintain all club records, such as:
  - Membership
  - Attendance record meeting
  - All-important club papers, budget documents, and reports
2. Take minutes — a clear, concise written record of what was said at a meeting and any actions taken — at all meetings of the club. Minutes shouldn't detail every word that was said or how the decisions were reached but should cover these points:
  - Type of meeting (Student body or club meeting)
  - Date, time, and place
  - Presiding officer
  - Attendance record meeting
  - Approval and correction of last meeting's minutes
  - Treasurer's statement
  - Summary of reports from officers
  - Summary of reports from working groups in conducting class or classes
  - Announcements

3. Administrative and liaising functions

- Be the single point of contact for any queries and needs of the conducting class.
- Assign every activity to a club member, and keep track of these assignments.
- Make sure all club members are familiar with the club's activities, events, and goals.
- Establish a schedule of club meetings for the year.
- Notify club members in writing of a meeting, giving the date, time, place, and subject of the meeting. (For example, through e-mail, or text messaging.)
- Prepare agendas for meetings, and follow them.
- Contact members scheduled to make reports at meetings, and ask if they need any help in preparing their reports.
- Ask members for their opinions.
- Keep accurate records, but avoid unnecessary paperwork.

From year two and beyond, interested members from class XI will be able to volunteer their names for student body position they wish to officiate in, when in class XII.

Upon the last date for class X students to volunteer names, the selection of candidates for student body positions will ensure with the existing class XII student body and College Teacher Coordinator picking candidates for specific roles.

The selected candidates will assume office as Student Head, Treasurer, and Executive Members on the first day of the new academic year.

Operating a Club

---

1. Compulsory Meetings

- a. The 3rd Year Student Body has to meet at least once a month.
- b. The Executive Members have to meet separately at least once a month with members from the conducting class or specific working groups in the conducting class.

2. Reporting

- a. The student body may prepare an annual report that describes the major actions taken with activities conducted over the year.
- b. The treasurer needs to prepare an end-of-year report summing up the activities and the budget spent on each of the activities, while sending a copy of the same to the College Management.

Suggested Activities of the Club

This section of the handbook suggests ideas for possible activities the club can take up. It is important to mention that this list is not exhaustive in nature. In order to factor in the different contexts and workings of Colleges across the country, we have kept the list open-ended and possible for customization to a particular college's context and working.

Also, we welcome suggestions from individual Colleges and other stakeholders on what Tourism Clubs can take up beyond the following list of ideas and topics.

Proposed list of activities

- Arranging talks/lectures by eminent scholars and experts.
- Presentations, Notice Boards, and Exhibitions on educational material provided by the Ministry of Tourism.
- Conducting debates and dialogue on topics related to Indian tourism, culture, and heritage.
- Conducting quiz programs on Indian tourism and heritage.
- Projects for conservation work, adoption of historical monuments and other tourist locations near the college.
- Penpal scheme (*inter-state sharing of views*) on tourism and what each of their state offers for tourism.
- Walk tours in local city / town exploring local craft, cuisine, tourist places, and experiences.
- Nature walks / excursions to local parks, areas of biodiversity, and also agrarian sites.
- Involving students in giving their ideas for tourism and providing feedback on existing tourist experiences in the town / city.
- *Tourism Ideathons* can be set up by the club in the college – where students are challenged creatively to come up with ideas for new tourist experiences with reference to their locality and audience context, and sometimes even going beyond it.
- Setting up of Tourism Stall in college where students can market and promote tourist experiences in the city / town to fellow students.
- Allocating a particular day of every week as a *Tourism Trip Day* with each week being mapped with a particular tourism theme like adventure, spiritual, nature, wildlife, heritage, etc. Students who are interested hop on to the college transport system on that particular day and time to go a particular location every week in line with the theme. This creates opportunities for regular tourism and also adds fun, learning, and friendly element to college on that particular day.

Proposed List of Activities for Trips / Projects Outside College

- Undertaking projects to study local monuments and places of history.
- Adopting a specific tourist location/experience and taking charge of their digital promotion, marketing efforts, and other areas where such tourist experiences lack in.
- Undertaking and spearheading new tie ups and partnerships. *For example, a tie up with Sahapedia to go on an educational tourism trip through learning and doing.*
- Projects like World Heritage Volunteers mandated by the collage can also be taken up by the club.
- Inter-state cultural exchanges of students where students present unique tourist offerings and stories of their State / UT in another State / UT.

Proposed list of Topics the Club can cover and address

- A career in Tourism and Hospitality
- The importance of Tourism
- Tourism as an up lifter from Poverty
- Environmental impacts of tourism
- Regenerative and Sustainable Tourism
- Role of Media & Journalism in Tourism
- The psychology behind why we travel
- Tourism and social entrepreneurship
- Evolution of Tourism
- Tourism of the Future: The integration of technology
- VR, AR, MR: Tourism in the Metaverse
- Specific spotlight on particular locations, case studies, or inspirational stories.

Proposed List of Events and Gatherings

- Arranging audio-visual programs for government college students, students in other Colleges and the community.
- Casual meetings in tourist locations by coordinating with clubs of the other Colleges in the vicinity.
- Arranging trips to local tourist experiences which are fun and safe.
- Guided trips to state and national events and festivals around tourism.

Guidelines

---

1. Creating a safe environment for students

- Develop and enforce a district youth protection policy, including guidelines for reporting allegations of discrimination, physical abuse, sexual abuse, emotional abuse, harassment, mistreatment to district leaders and/or local law enforcement.
- Include emergency service and local medical information, as well as a 24-hour emergency district “hotline” number.
- Ensure adult supervision for meetings, field trips, activities, and projects.

2. Permission & Support of parents

- The Teacher Coordinator has the responsibility for the supervision and control of all programs and activities organized within the college that involve minors traveling outside their local community or overnight stays. The information must be communicated to parents and their permission sought.
- When students are traveling out of the state of home residence or out of the home country, it is a must to take the written permission/approval of parents and legal guardians of each student.

***

पर्यटन मंत्रालय
MINISTRY OF
TOURISM

अतुल्य! भारत
Incredible India

YUVA TOURSIM CLUB REGISTRATION FORM FOR INSTITUTIONS

1. Name of the Institution (School/College/University)

_____

2. Brief Profile of the Institution

_____
_____
_____
_____

3. Address _____

_____

4. Institution's Phone. No _____

5. Institution's Email id _____

6. Nominated Faculty Co-ordinator (Only 1) _____

Mob. No _____

Email id _____

7. Nominated Student Secretary (Only 2)

A. _____

B. _____

Mob. No _____

Mob. No _____

Email id _____

Email id _____

We hereby declare that information above is correct and will abide by the rules of the Incredible India Tourism Club- Gujarat Chapter as an Institutional Member, if selected.

Place:

Signature and Seal of the Registrar/ Principal

Date:

Please note:

1. Institutional registration is mandatory to apply for individual membership for students and faculty.
2. Dully filled registration form to be scanned along with supporting documents and mailed to indiatourism-mum@nic.in cc as adit-tour@nic.in , satarupa.datta@gov.in , swati.barsode@gov.in, Radhika.sharma95@nic.in
3. Hard copy of the duly filled registration form along with supporting documents with seal and signature to be sent to The Manager/Asst. Manager, MOT- IHM Ahmedabad, Bhaijipura Chokdi, PDPU Road, Airport Gandhinagar Highway, Gujarat - 382421

National Tourism Youth Clubs

Ministry of Tourism
Government. of India

1 Background

1.3 billion people of India makes the country the second most populous in the world, but with an average age of 29, it has one of the youngest populations globally. India is home to a fifth of the world's youth demographic and this population advantage could play a critical role in achieving the nation's ambitious target to become a US \$ 5 trillion economy. The large youth population offers both a workforce as well as a market. These young people are driving a culture of innovation, entrepreneurship, and diversity.

In view of this demographic dividend that India has, it is essential to educate and elevate these young minds towards India's natural and cultural heritage through tourism.

Ministry of Tourism intends to celebrate this year at India@75 by launching a campaign focussed towards "YUVA Tourism". In this respect, one of the initiative would be to develop Tourism Clubs. These clubs would target different categories from schools, colleges and working age groups.

2 Objective

Tourism clubs is an important aspect for promoting responsible and sustainable tourism in the country. The initiative would help in developing the right culture among the youth of the country through formulating social clubs at various academic institutions. The major objective of the proposed mission could be to:

- To educate youth about diverse cultures and geographies of the country
- To appreciate the importance of travel and tourism in education
- To create awareness about tourism opportunities at an early stage
- To teach and propagate responsible tourism practises
- To train students as skilled tourist guides and volunteers in hospitality sector
- To facilitate better coordination for study tours and student exchange programmes

3 Tourism Clubs at School/ College/ University levels

Tourism Clubs would be encouraged at the level of Schools (Classes VII onwards) and Colleges. Each College and School to have a dedicated Tourism Club which would be headed by a Faculty and a Student Co-ordinator, responsible for functioning of the clubs. Members would consist of students with criteria of selection and limit decided by each institution. Tourism Club at this level to have minimum 25 Student Members. Following activities at School/ College level are proposed:

- Organise Competitions: Essay writing, Logo Designing, My Shot, Quiz, Painting, Poster Designing
- Inclusion of travel and tourism in curriculum.
- Organise sustainable and responsible tours in line with the SDG agenda: Minimum impact to natural areas that conserves environment, travellers get a chance to interact with local people and to understand their culture and tradition.
- Travel to locations in off-peak period which would help boost local tourism economy.
- Various tournaments can be combined with tourism wherein Students can engage in tourism activities at locations.
- Discovery of a lesser-known destination with information on possible travel itineraries, nearby destinations, tourism potential, etc.
- Feedback on social media platforms thereby marketing the Indian destinations.

4 District / Zonal / State Level Tourism Clubs

The Regional Clubs would be overseeing the functions of individual Tourism Clubs. Proposed activities of these District / Zonal / State Level Tourism Club are proposed as follows:

- Organise Conventions for competitions, seminars, informal activities related tourism
- Organise specialised tours (theme based) such as Nature (birding, safari, trekking), heritage, pilgrimage, wellness, rural etc.
- Seminar sessions by eminent persons from tourism and hospitality industry
- Research group for identification of destinations with high tourism potential in the State.

5 Role of Ministry of Tourism

Ministry of Tourism would anchor the entire program by laying down policy / guidelines and providing requisite support.

- Ministry would encourage States to propagate the program through their Schools and other institutions for developing Clubs and undertaking proposed activities.
- Facilitate Student inter-state Exchange programs
- Annual National enlisting of destinations with high tourism potential
- Publication of Annual journal on activities and initiatives of the various Tourism clubs
- Review activities of various Clubs at Zonal / State level.
- Interact with other line ministries /agencies for providing support to the program

6 Role of other Central Ministries

Ministry of Education to coordinate with institutions such as NVS, KVS, CBSE, Universities and Colleges to facilitate formulation of Tourism Clubs and related activities

Ministry of Youth Affairs and Sports can act as a facilitator and help in developing Tourism Clubs through its schemes such as RYSK, NSS; Institutions such as RGNIYD and programs such as National Youth Leaders Programme, etc.

Ministry of Culture could promote cultural heritage of India through formation of Tourism Clubs under its affiliated Academies and Buddhist Institutes.

7 Convergence with National Missions

Digital India Mission – Today's youth use the latest technology and remains active on the social media platforms. The feedback received by the youth shall help in promoting India tourism through social media platforms. Digital India Mission and PM Wani Scheme can provide effective wi-fi connectivity at tourist destinations which can be used by these young travellers.

Atmanirbhar Bharat – Travel to lesser-known locations, in off-peak period and spending on local products would help boost local economy, making India self-reliant.

PM's Mentoring YUVA Scheme – The scheme helps in creating a pool of authors of below 30 years who are ready to express themselves and project India on any international platform. It also helps in projecting Indian culture and literature globally. Travelling to newer locations would provide opportunity for young minds to write about tourism and cultural heritage.

8 Overall Impact

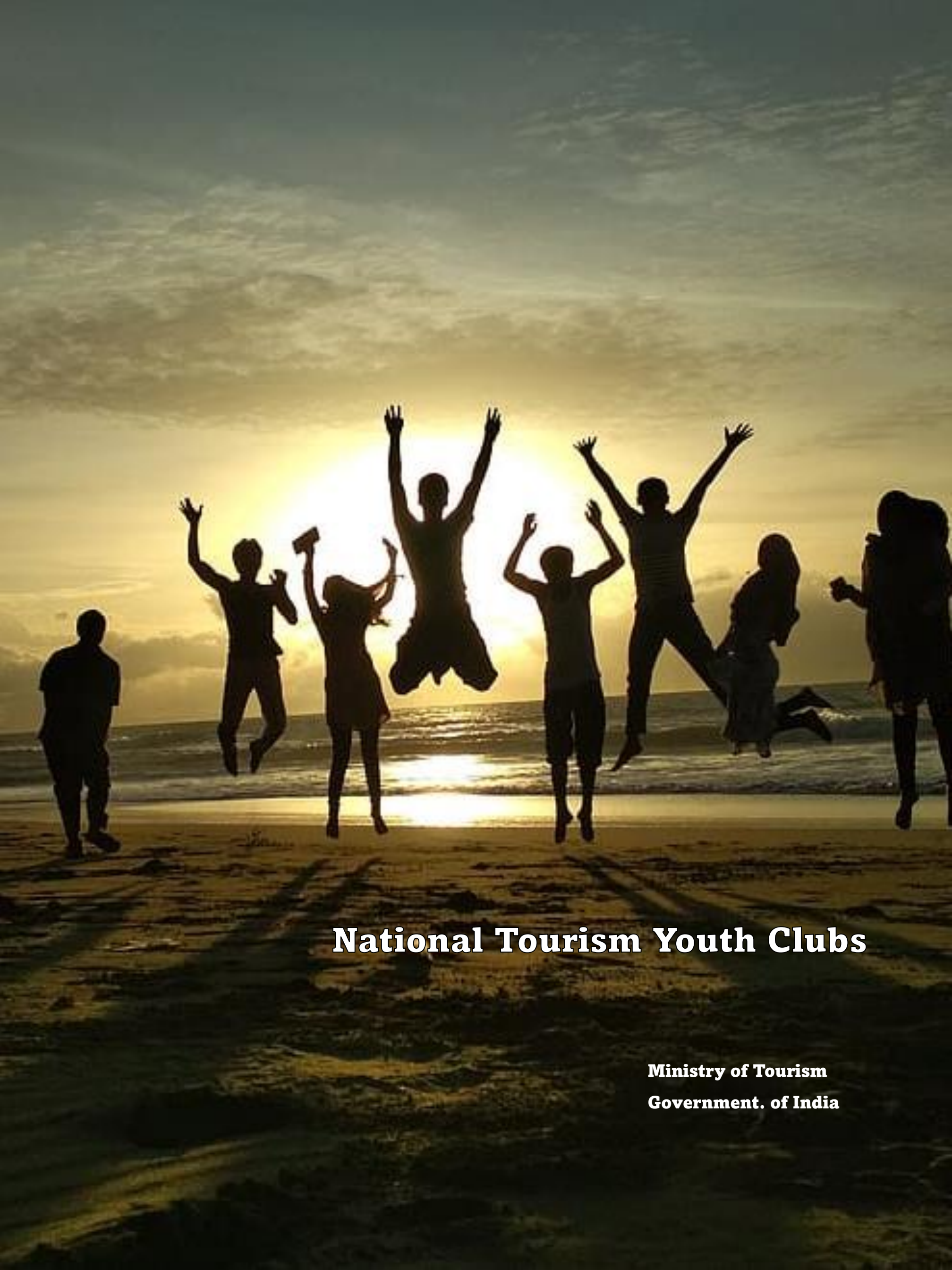
The main motive behind the initiative is to develop young ambassadors of India Tourism as the country heads towards 75 years of independence. Experiences shared by the young ones shall encourage their family to also travel, thereby increasing the interest and overall footfalls.

Spending on local items such as handicrafts, souvenirs, etc. would boost local economy, thereby contributing towards Atmanirbhar Bharat.

Feedback from these young travellers on the infrastructure, services and overall destination experience would help in improving the facilities and promoting India on national and international platforms.

National Tourism Youth Clubs

**Ministry of Tourism
Government. of India**

Institute Name

Yuva Tourism Club Formation Date: _____

Members:

[illegible]

Signature/ Stamp of Institute

યુવા ટુરીઝમ ક્લબ

માર્ગદર્શિકા

‘યુવા ટુરીઝમ’ – પ્રવાસન વિભાગ, ભારત સરકાર અંતર્ગત

એપ્રિલ – ૨૦૨૨

અનુક્રમણિકા

1. ધ્યેય અને ઉદ્દેશ
2. ટુરીઝમ ક્લબ
3. ક્લબનો પ્રારંભ
4. ક્લબની પ્રવૃત્તિઓ
5. વ્યવસ્થાપન તંત્ર
  - A. સૂચિત અધિકારીઓ
  - B. કાર્યભાર અને જવાબદારીઓ
    - ફેકલ્ટી કોઓર્ડિનેટર
    - ત્રીજા વર્ષનું વિદ્યાર્થી જૂથ
    - વિદ્યાર્થી પ્રમુખ
    - ખજાનચી
    - સંચાલક સભ્યો
6. ક્લબનું સંચાલન
  - A. અનિવાર્ય બેઠકો
  - B. અહેવાલ
7. ક્લબ સંબંધિત સૂચિત પ્રવૃત્તિઓ
8. માર્ગદર્શિકા

ધ્યેય અને ઉદ્દેશ :

વિશ્વની કુલ યુવાસંખ્યામાં ભારત પાંચમાં ભાગ જેટલી મોટી સંખ્યામાં યુવાનો ધરાવતો દેશ છે. ભારતના યુવાનની સરેરાશ ઉંમર ઓગણત્રીસ વર્ષ ગણીએ તો ભારતનું યુવાધન વૈશ્વિક સ્તરે પ્રથમ પંક્તિનું ગણી શકાય કારણ કે આટલો બધો ‘યુવાન દેશ’ વિશ્વમાં બીજે કશે નથી. દેશના યુવાધનમાં સંશોધનવૃત્તિ, વાણિજ્ય-વ્યાપાર અને અનેકતામાં એકતા જેવા ગુણો વિકસે તેવું વાતાવરણ ઉભું કરવામાં આવે છે જેથી આપણા યુવાધનને વિશ્વ સમક્ષ કંઈક નવું કરવાની પ્રેરણા સતત મળતી રહે.

ભારતના આ સશક્ત યુવાધનનો ઉત્તમ લાભ લેવા માટે ભારતની યુવાશક્તિનું એ રીતે ઘડતર કરવું રહ્યું અને તેમના દિમાગોને એ રીતે પ્રેરવા રહ્યા કે આખી પેઢીમાં ભણતર અને સંશોધનવૃત્તિનો વિકાસ થાય. પ્રવાસન પ્રવૃત્તિ યુવાનોને ભારતના સમૃદ્ધ સાંસ્કૃતિક વારસા સાથે રૂબરૂ થવાની ઉજળી તક આપે છે.

દુનિયા જ્યારે વધુને વધુ ડીજિટલ એટલે કે આભાસી થઈ રહી છે ત્યારે પ્રવાસન ક્ષેત્ર જિજ્ઞાસુઓને પોતાના અભિગમને વિકસાવવા માટે તથા દેશની ભવ્ય ધરોહર વિષે જાગૃત થવા માટે વિશાળ તક આપે છે. સાથે સાથે પ્રવાસન ક્ષેત્ર યુવાઓની તેના દેશના સાંસ્કૃતિક વારસાને ઊંડાણપૂર્વક સમજવાની અને પોતાના સામાજિક વારસાને આત્મસાત કરવામાં નિમિત્ત બને છે. પ્રવાસન પ્રવૃત્તિ યુવાનને પોતાના દેશના મુળિયા સમજવા માટે એક તાત્વિક યાત્રા કરાવે છે.

ટુરીઝમ ક્લબ એ જ દિશામાં થઈ રહેલી યાત્રાનું પ્રથમ પગલું છે.

ધ્યેય

ભારતના પ્રવાસન ક્ષેત્રને એવા યુવાન એમ્બેસેડરો મળે જે ભારતના સાંસ્કૃતિક વારસાને પોતાના વિચારો, શબ્દો અને કાર્યો દ્વારા ઉત્તેજન આપી શકે. મુખ્ય ધ્યેય એ છે કે નુતન યુવાવિચારોને અમલમાં મુકવા જે ભારતના વિકાસશીલ પ્રવાસનને વેગ આપે.

ઉદ્દેશ - હેતુઓ

દેશમાં આધારભૂત અને વિકાસશીલ પ્રવાસનનો ફેલાવો કરવા માટે ટુરીઝમ ક્લબ અગત્યનું પગલું છે. આવતીકાલના નાગરીકોને દેશ વિષે અને તેની ભૂગોળ વિષે જાગૃત કરવાના છે. પ્રવાસન પ્રવૃત્તિ દેશના આર્થિક, સામાજિક અને પર્યાવરણીય પડકારોમાં પણ રાહત આપે છે. પ્રવાસનના ફાયદાઓ બહુપરિમાણીય છે.

સૂચિત દરખાસ્તના મુખ્ય હેતુઓ:

- પ્રવાસ તથા પ્રવાસનના મહત્વ વિષે વિદ્યાર્થીઓને માહિતગાર કરવા
- પ્રવાસન પ્રત્યે યુવાનોમાં જુસ્સો વધારવો
- આપણો ગ્રામવિસ્તાર, ગામો, શહેરો અને રાજ્યોમાં પથરાયેલી પ્રાકૃતિક સંપદા અને સાંસ્કૃતિક ધરોહર વિષે જાગૃતિ ફેલાવવી
- પ્રવાસ સંબંધિત સુક્ષ્મ બાબતો વિષે યુવાનોને માહિતગાર કરવા
- આદર્શ પ્રવાસન પદ્ધતિ વિષે યુવાનોને જાણ કરીને પ્રેરણા આપવી, તાલીમ આપવી અને તેના વિષે સમાજમાં જાગૃતિ ફેલાવવી
- નવી જગ્યાઓની ખોજ દ્વારા, એડવેન્ચર પ્રવાસો કે સ્પોર્ટ્સ ટુરીઝમ દ્વારા યુવાનોની શારીરિક તથા માનસિક તંદુરસ્તી વધારવી

- પ્રવાસનના વિવિધ અવસરો-સીઝન વિષે લોકોને માહિતી આપવી તથા યુવાનોને આતિથ્યસત્કાર અને પ્રવાસન (હોસ્પીટાલીટી અને ટુરીઝમ) ક્ષેત્રમાં વ્યવસાયિક-ધંધાદારી બનાવવા માટે તૈયાર કરવા.

ટુરીઝમ ક્લબ

કોલેજોમાં થતી જુદી જુદી અભ્યાસેતર પ્રવૃત્તિઓ દ્વારા હેરીટેજ એજ્યુકેશન – વારસાગત શિક્ષણ આપી શકાય જેથી પ્રવાસન ક્ષેત્રમાં રસ ધરાવતા યુવાનોનો સર્વાંગી વિકાસ થાય.

ભારતની ઘણી કોલેજોમાં અલગ અલગ સ્વરૂપમાં ક્લબોની સ્થાપના કરવામાં આવી છે જે અનેકવિધ પ્રવૃત્તિઓનું આયોજન કરતી હોય છે. વિદ્યાર્થીઓ પોતાના રસના વિષયમાં ખુદની આવડત મુજબ ભાગ લે છે અને કામ કરે છે. આ રીતે કોલેજની યુવા ક્લબો તેના વિદ્યાર્થીઓમાં ટીમવર્ક, આયોજન, નેતૃત્વ તથા સેવા જેવા ગુણો વિકસાવે છે.

ટુરીઝમ ક્લબ પણ બીજી બધી ક્લબોની જેમ કાર્યરત થશે.

‘હેરીટેજ એજ્યુકેશન’ હેઠળ કોલેજોની પ્રવૃત્તિઓમાં સ્થાનિક ઇતિહાસ તથા કળા જેવા વિષયોનો સમાવેશ થાય છે. વારસાગત શિક્ષણ આપવા માટે પ્રવાસન વિચારોના આદાનપ્રદાન માટેનું ઉત્તમ માધ્યમ છે. આમ, ટુરીઝમ ક્લબ ‘હેરીટેજ એજ્યુકેશનની’ પ્રવૃત્તિઓને વેગ આપશે.

ટુરીઝમ જ કેમ? ટુરીઝમ ક્લબની જરૂર શું કામ?

‘હેરીટેજ એજ્યુકેશનના’ જુદા જુદા પ્રકરણ જેવા કે પ્રાકૃતિક સંપદા, અભિવ્યક્તિની કળા, કલાવારસો અને સંસ્કૃતિ વગેરે પ્રવાસનની જ પેટાશાખાઓ છે.

દા.ત. તાજમહોત્સવ, જે દર વર્ષે આગ્રા-ઉત્તરપ્રદેશ ખાતે ઉજવવામાં આવે છે. મહેમાનો અને પ્રવાસીઓ માટે આવા તહેવારો જુદા જુદા કલાપ્રકારો, હસ્તકલા, નૃત્યકળા, સંગીત-શો, રાંધણકળા અને વિવિધ વાનગીઓ તથા પ્રવાસને લગતા બીજા અનુભવોના સુભગ સમન્વય સરીખું સાબિત થાય છે. તાજમહાલ સ્થાપત્યકળાનો ઉત્તમ નમુનો હોવાના કારણે વધુને વધુ પ્રવાસીઓને આકર્ષે છે અને તહેવારોની ઉજવણીને વધુ યાદગાર બનાવે છે.

આના પરથી કહી શકાય કે પ્રવાસન દ્વારા કલાકારીગરી, સ્થાપત્યો, કલાવારસો અને સંસ્કૃતિ વધુ સમૃદ્ધ અને જીવંત બને છે.

ટુરીઝમ ક્લબનો મુખ્ય હેતુ જ એ છે કે પ્રવાસનની આ લાક્ષણિકતાઓનો ફાયદો ઉઠાવવો અને તેના માટે યુવાનોને એમાં સાંકળીને ભણતરના ભાર વિના તૈયાર કરવા. આ પ્રક્રિયાને કારણે યુવાનોનો વિકાસ પણ થાય છે અને તેઓ પોતાના દેશના વૈવિધ્યપૂર્ણ સાંસ્કૃતિક વારસા માટે સંવેદનશીલ પણ બને છે.

દુરીઝમ ક્લબની સ્થાપનાના હેતુઓ :

- સ્થાનિક વિસ્તારોમાં પ્રવાસનની પ્રવૃત્તિને વેગવંતી બનાવવી
- સ્થાનિક નાગરીકોને પ્રવાસન માટે જાગૃત અને પ્રવાસીઓ માટે વધુ સંવેદનશીલ બનાવીને વૈશ્વિક સ્તરે ભારત પ્રવાસન ક્ષેત્રે અગ્રીમતા મેળવવે તેવા પ્રયાસો કરવા
- સંદર્ભ શિક્ષણ માટે વ્યવસ્થા ઉભી કરવી
- કોઈ એક સ્થળ પર પ્રવાસ યોજીને તે જગ્યા સાથે સંકળાયેલા સમાજશાસ્ત્ર, ઇતિહાસ તથા ભૂગોળ અને ભાષાશાસ્ત્ર જેવા વિષયોને રસપ્રદ રીતે સમજાવવા
- યુવાનોને અમુક ચોક્કસ પ્રવાસન સ્થળ વિષેની ઐતિહાસિકતા, ભવ્યતા અને સૌંદર્ય વિષે રસાસ્વાદ કરાવવો જેના પરિણામે યુવાનોમાં પ્રવાસ પ્રવૃત્તિ બાબતે જુસ્સો વધે અને તે સ્થળ ઉપર પ્રવાસીઓને આકર્ષવા માટે નવી તરકીબો અમલમાં લાવવા માટે પ્રશાસન સાથે મળીને વિચારી શકાય

કોલેજોમાં અભ્યાસ ઉપરાંત થતી જુદી જુદી પ્રવૃત્તિઓ યુવાનના સર્વાંગી વિકાસમાં સિંહફાળો ભજવે છે. યુવાનો આવી પ્રવૃત્તિઓમાં ભાગ લેશે તો તેમની જ્ઞાનની ક્ષિતિજો વિસ્તરશે અને વ્યવહારુ બોધશક્તિમાં વધારો થશે. યુવાનોને પ્રવાસન ક્ષેત્રે પોતાના રસના વિષયો કે અવનવા સાહસ કરવા લાયક ક્ષેત્રો ઓળખવામાં મદદરૂપ થશે.

દુરીઝમ ક્લબની આગવી લાક્ષણિકતાઓ:

- આ પ્રકારની ક્લબ મોટી સંખ્યામાં વિદ્યાર્થીઓને આકર્ષિત કરશે તથા ક્લબના કાર્યક્રમોમાં જુદી જુદી ઉમરના વિદ્યાર્થીઓ ઉત્સાહભેર ભાગ લેશે.

- આ કલબની પ્રવૃત્તિઓ બીજી કલબની પ્રવૃત્તિઓ સાથે અનુસંધાન સ્થાપશે કારણ કે પ્રવાસન, સંસ્કૃતિ અને કલાવારસો તો કોલેજના અભ્યાસક્રમમાં ક્યાંક ને ક્યાંક આવતા મુદ્દાઓ છે. એક કરતા વધુ કલબના સભ્યો પોતપોતાના હેતુઓ માટે ભેગા થશે.
  - કોલેજની ઇવેન્ટ કલબ અને ટુરીઝમ કલબ ભેગી મળીને કોલેજની બહાર એક પ્રવાસ કાર્યક્રમ યોજી શકે અથવા તો કોલેજની અંદર વિદ્યાર્થીઓને વધુ જાણકારી આપતા કાર્યક્રમનું આયોજન કરી શકે.
  - ફોટોગ્રાફી અને મીડિયા કલબ મળીને ટુરીઝમ કલબની સાથે યાદગાર ક્ષણો અને અવનવી વાર્તાનું સર્જન કરી શકે.
  - ટુરીઝમ કલબ જ્યારે પણ કોઈ પ્રવાસનું આયોજન કરે ત્યારે ‘એન્વાયર્નમેન્ટ અને નેચર કલબ’ તે પ્રવૃત્તિમાંથી જુદા જુદા આઈડિયા કે વિભાવનાઓને પોતાની કલબની પ્રવૃત્તિઓમાં સમાવિષ્ટ કરીને વિકાસશીલ પ્રવાસનને ઉત્તેજન આપવામાં મદદરૂપ થઈ શકે.
- એક કોલેજની ટુરીઝમ કલબ તે વિસ્તારની કે સમગ્ર જીલ્લામાં આવેલી બીજી કોલેજોની ટુરીઝમ કલબો સાથે જોડાઈને ખાસ પ્રસંગો કે કાર્યક્રમોનું એકસાથે આયોજન કરીને રસપ્રદ પ્રવૃત્તિઓ આદરી શકે. આવી પ્રવૃત્તિઓ કલબના સભ્યોને નવી તકો આપશે અને કોલેજની બહાર થતા જુદા જુદા પ્રોગ્રામ વિષે પણ અવનવા વિચારો સુઝાડશે.

કલબની શરૂઆત

ઉપરોક્ત હેતુઓને કેન્દ્રમાં રાખીને બધી કોલેજો ટુરીઝમ કલબની સ્થાપના કરવા માટે આગળ વધી શકે છે. ટુરીઝમ કલબની રચના માટે પ્રાથમિક જરૂરિયાતો અને જરૂરી પગલા આ મુજબ છે:

- કોલેજના સત્તાધીશોએ એક કે વધુ શિક્ષકોને નિયુક્ત કરવા રહ્યા જે ટુરીઝમ ક્લબ વિષે કોલેજના વિદ્યાર્થીઓમાં રસ ઉભો કરી શકે, ક્લબનો હેતુ સ્પષ્ટ સમજાવી શકે અને ક્લબના હેતુઓ વિષે વિદ્યાર્થીઓ સાથે સંવાદ કરી શકે. તે શિક્ષકોએ ટુરીઝમ ક્લબ શરૂ કરવા માટે જરૂરી યુવાન વિદ્યાર્થીઓની પસંદગી કરવાની પણ રહેશે.
- કોલેજના મેનેજમેન્ટ અને ઇન-ચાર્જ શિક્ષકોએ બધા જ વિદ્યાર્થી-સભ્યોની વિગત રાખવી રહી જેમાં વિદ્યાર્થીનું નામ, તેનો વર્ગ, તેની કોન્ટેક્ટ માહિતી, તેને સોંપાયેલું પદ વગેરે સમાવિષ્ટ થશે.
- વિદ્યાર્થીઓ તેના ગ્રેજ્યુએશનના છેલ્લા વર્ષમાં પહોંચે તે પહેલા ક્લબ અને તેની પ્રવૃત્તિઓ વિષેની બધી જ માહિતી તથા જાણકારી કોલેજના બાકીના વિદ્યાર્થીઓ સુધી પહોંચતી થવી જોઈએ.
- એ વાતનું ધ્યાન રાખવું કે વર્ષ દરમિયાન કોઈ પણ સમયે તે ક્લબમાં ઓછામાં ઓછા પચ્ચીસ વિદ્યાર્થીઓ અચૂકપણે હોય.
- કોલેજ મેનેજમેન્ટ અને ઇન-ચાર્જ શિક્ષકોએ ક્લબના દરેક સભ્યનો કાર્યભાર નક્કી કરવો અને દરેક વિદ્યાર્થીને તેની જાણ હોય તેની ખાતરી કરવી.
- કોલેજ મેનેજમેન્ટે ફક્ત ટુરીઝમ ક્લબ માટે અલાયદું હોય એવા નોટીસ બોર્ડની ફાળવણી કરવી તથા ક્લબમાં થતી ગતિવિધિઓ વિષે બધા માહિતગાર રહે તેના માટે કોઈ આધુનિક વ્યવસ્થા/ચેનલ ગોઠવવી.
- કોલેજ મેનેજમેન્ટ અને ઇન-ચાર્જ શિક્ષકોએ ટુરીઝમ ક્લબની માળખાકીય પદ્ધતિનું અનુસરણ કરવું.

ક્લબની પ્રવૃત્તિઓ:

જુદા જુદા ક્લાસ-ગ્રુપના વિદ્યાર્થીઓને નિયત કરેલું કાર્ય કરવા માટેની સૂચિત પ્રવૃત્તિઓ :

(નોંધ: આ બધી પ્રવૃત્તિઓમાં કોલેજની અંદર થતી અને કોલેજની બહાર થતી પ્રવૃત્તિઓ સમાવિષ્ટ છે. શાળાના કિસ્સામાં, સાતમાં ધોરણથી મોટા વિદ્યાર્થીઓને પ્રમાણમાં ઓછી જરૂર પડશે અને સાતમાં ધોરણથી નાના વિદ્યાર્થીઓને તેના સીનીયર સહાધ્યાયીની મદદની વધુ જરૂર પડશે.)

સભ્યો (કોલેજના ફર્સ્ટ યરથી થર્ડ યર- ગ્રેજ્યુએશન)

- નિબંધ લેખન, લોગો ડીઝાઇન, ક્વીઝ કોમ્પિટિશન, ચિત્રસ્પર્ધા, સ્કેચિંગ, પોસ્ટર મેકિંગ, અભિનય તથા ડીબેટ જેવી સ્પર્ધાઓનું આયોજન કરીને ભારતીય પ્રવાસન સંદર્ભે જાગૃતિ ફેલાવવી.
- જ્યારે ઓફ-સીઝન હોય ત્યારે કોલેજ-ગ્રુપના પ્રવાસોનું આયોજન કરવું જેથી સ્થાનિક અર્થતંત્રમાં પ્રવાસન પ્રવૃત્તિ દ્વારા યોગદાન આપી શકાય. અમુક ખાસ સ્થળોએ યુવાનો ત્યાંના રહેવાસીઓ સાથે મળીને, વાતચીત કરીને પ્રવાસી-આગંતુકોને યાદગાર અનુભવો મળે તેવું વાતાવરણ ઉભું કરી શકે. આ હેતુ માટે ત્યાંના સ્થાનિક ટુરીઝમ સ્ટાફની મદદ પણ લઈ શકાય.
- કોલેજની આજુબાજુના અમુક પ્રવાસન સ્થળોની સંપૂર્ણ સંભાળ લેવાનું દાયિત્વ સ્વીકારીને તેને પોતાના અલગ આઈડિયા કે રચનાત્મક કામોથી વધુ વિકસિત કરી શકાય જે છેવટે પ્રવાસન પ્રવૃત્તિને ઉત્તેજન આપે.

પ્રવૃત્તિઓનું આયોજન (બીજું વર્ષ)

- ટુરીઝમ ક્લબની પૂર્વતૈયારી અને તેના અમલીકરણની બધી જવાબદારીઓ લેવી જે કોલેજની બહાર યોજાવાની હોય. જાગૃતિ, સહભાગિતા, જુદા જુદા કામો, ચર્ચાવિચારણા, સામાજિક સંવાદ અને ભંડોળ ઉભું કરવાના હેતુઓ ક્લબની પ્રવૃત્તિઓમાં સમાવિષ્ટ હોવા જોઈએ.
- અભ્યાસક્રમમાં જ્યાં જ્યાં પ્રવાસનને સાંકળી શકાય એમ હોય તેવી ચર્ચાઓ વિદ્યાર્થીઓ અને શિક્ષકો વચ્ચે થતી રહેવી જોઈએ.

- પ્રવાસન વિભાગના સુસંગત ભાગીદારો સાથે પરિણામલક્ષી પ્રવાસોનું આયોજન કરવા બાબતે સંપર્ક સાધવો જેમાં UN SDG ની કાર્યસૂચી પણ શામેલ હોવી જોઈએ.
- પ્રવાસ દરમિયાન સભ્યો અને વિદ્યાર્થીઓ જે તે પ્રવાસન સ્થળની સ્થાનિક સંસ્કૃતિ અને સ્થાનિક જીવન વિષે વાર્તાલાપ કરે, ત્યાંની સંસ્કૃતિની કદર કરી શકે અને ત્યાંનું સમગ્રતયા પરિસર સમજી શકે તે હેતુ સિદ્ધ થાય તેવી તકો પૂરી પાડવી. આયોજકોએ જુદી જુદી પ્રવૃત્તિ માટે વિદ્યાર્થી મંડળની મંજૂરી – સંમતી લેવાની રહેશે. વિદ્યાર્થી સભ્યો ચોક્કસ પ્રવાસનક્ષેત્રના પ્રવાસની પ્રક્રિયામાં સક્રિયપણે ભાગ લેશે.
- ઓછા જાણીતા પ્રવાસન સ્થળો વિષે રસપ્રદ આઈટીનરરી-પ્રવાસ માર્ગદર્શિકા બનાવવી જેમાં તે સ્થળનો ઇતિહાસ પણ વર્ણવ્યો હોય. આવી માર્ગદર્શિકા સભ્યોમાં અને પ્રવાસીઓમાં જીજ્ઞાસા ઉભી કરશે અને વિદ્યાર્થીઓમાં સાહસનો ગુણ વિકસાવશે.
- બારમાં ધોરણના વિદ્યાર્થીઓ દ્વારા થોડા વિદ્યાર્થીઓ ભેગા કરીને એવું મંડળ બનાવવું જે નીચેની જવાબદારીઓ સંભાળે:
  - મીડિયા અને જનસંપર્ક: જ્યાં વિદ્યાર્થીઓ ટુરીઝમ ક્લબની પ્રવૃત્તિઓ વિષે મીડિયાના માધ્યમ દ્વારા સ્થાનિક વિસ્તારના નાગરિકોને માહિતગાર કરતા રહેશે.
  - સોશયલ મીડિયા મેનેજમેન્ટ: જ્યાં વિદ્યાર્થીઓ સોશયલ મીડિયાના રીવ્યુ, રેટિંગ અને મેન્શન થઈ રહેલા જે તે પ્રવાસન ક્ષેત્ર ઉપર એક નજર રાખશે. આવી રહેલા સૂચનોથી કોલેજના મેનેજમેન્ટને અપડેટ રાખશે.
  - જરૂર મુજબ બીજા વિદ્યાર્થી મંડળો પણ બનાવી શકાય.

વિદ્યાર્થી જૂથ અને કાર્યાલય વ્યવસ્થાપકો (ત્રીજું વર્ષ)

- કોલેજના વર્ષ દરમિયાન આવતી રજાઓ અને તહેવારોને ધ્યાનમાં રાખીને એક 'ટુરીઝમ ક્લબ ઇવેન્ટ અને પ્રોગ્રામ કેલેન્ડર' બનાવવું અને તેની જાળવણી કરવી.
- કોલેજની બીજી ક્લબો અને ઇન-ચાર્જ ટીચરો સાથે સંપર્કમાં રહેવું અને જરૂર પડે તેમની મદદ લેવી.
- નિયમિત અંતરાલે મળીને બેઠકો કરવી જેથી ક્લબનો હેતુ અને તેની કાર્યદિશાનું આકલન કરી શકાય તથા જરૂરી સુધારા સૂચવી શકાય. (સંસ્થાના માળખા હેઠળ 'કાર્ય અને જવાબદારી' વિભાગમાં વધુ વિગતો આપી છે.)

સંગઠન માળખું

A. સૂચિત અધિકારીઓ

ફેકલ્ટી કોઓર્ડીનેટર

ત્રીજા વર્ષના વિદ્યાર્થીઓનું જૂથ

પ્રમુખ વિદ્યાર્થી

ખજાનચી

સંચાલક સભ્ય ૧

સંચાલક સભ્ય ૨

સંચાલક સભ્ય ૩

સંચાલક સભ્ય n

B. કાર્યભાર અને જવાબદારીઓ

કોલેજ ટીચર કોઓર્ડિનેટર

કોલેજ મેનેજમેન્ટ ટુરીઝમ ક્લબની પ્રવૃત્તિઓના મુખ્ય સંચાલક તરીકે કોલેજ ટીચર કોઓર્ડિનેટરની નિમણુક કરશે. તેમણે ત્રીજા વર્ષના વિદ્યાર્થીઓનું જૂથ બનાવીને દરેકને તેનો કાર્યભાર સમજાવવાનો રહેશે. આ પ્રક્રિયા કોલેજના દરેક વર્ષમાં થશે.

ત્રીજા વર્ષના વિદ્યાર્થીઓનું જૂથ

ટુરીઝમ ક્લબનું નિયામક મંડળ ત્રીજા વર્ષના વિદ્યાર્થીઓનું જૂથ હશે. જેમાં પ્રમુખ વિદ્યાર્થી, ખજાનચી અને સંચાલક સભ્યો હોવા જોઈએ. સંચાલક સભ્યોની સંખ્યા કુલ સભ્ય સંખ્યા મુજબ વધઘટ થઈ શકે.

વિદ્યાર્થી જૂથ મહિનામાં ઓછામાં ઓછી એક વખત મળે અને જે જે કામ કાર્ય હોય તેનો અહેવાલ ટુરીઝમ ક્લબની બેઠકમાં રજુ કરે. બેઠક દરમિયાન મંડળ ક્લબના આયોજનો અને પ્રોજેક્ટનું આકલન કરે અને મંજૂરી આપે. કોલેજ ટીચર કોઓર્ડિનેટરે દરેક બોર્ડ મીટીંગમાં હાજરી આપવી અનિવાર્ય છે. ક્લબના સભ્યો પણ આ મીટીંગમાં ભાગ લઈ શકે છે.

સભ્યોએ નવા નવા આઈડિયા વિષે વિચાર કરવો, ક્લબના સભ્યોને પ્રોત્સાહન આપવું અને જવાબદારીઓની વહેંચણી કરવી. વિદ્યાર્થીઓના જુથે એક વાર્ષિક રીપોર્ટ તૈયાર કરવો જેમાં ગત વર્ષની બધી જ પ્રવૃત્તિઓની માહિતી હોય. એક મૂળ કોપી પોતાની પાસે રાખીને બીજી નકલ ડિસ્ટ્રીક્ટ કોઓર્ડિનેટરને પહોંચતી કરવી.

વિદ્યાર્થી પ્રમુખ

પ્રમુખ વિદ્યાર્થીનું મુખ્ય કામ ક્લબની કાર્યક્ષમતાને સંપૂર્ણ અસરકારક બનાવવાનું છે.

સમાવિષ્ટ જવાબદારીઓ :

- ક્લબનું મુખ્ય ધ્યેય અને હેતુને યોગ્ય રીતે સમજે.
- નિવૃત્ત થઈ રહેલા વિદ્યાર્થી પ્રમુખને મળે અને વિદ્યાર્થી જૂથના સંપર્કમાં રહીને ક્લબના પાછલા રેકૉર્ડ અને પ્રવર્તમાન પ્રવૃત્તિઓની વિગતો મેળવે
- વિગતવાર કાર્યસૂચી બનાવીને બેઠકોનું આયોજન કરે જેમાં વહીવટદારો અને સભ્યો તરફથી આવેલી ફરિયાદો અને પ્રસ્તાવ વિષે ચર્ચા થાય.
- ક્લબની બેઠકો માટે રચનાત્મક કાર્યક્રમોનું આયોજન થાય જેમાં વક્તાને આમંત્રિત કરવા, પેનલ ડિસ્કશન ગોઠવવું, બધા જ વર્ગોને આકર્ષે એવા મનોરંજક પ્રવાસના આયોજનની રૂપરેખા મુકવી વગેરે
- ક્લબના બીજા સભ્યોને કામનો ભાર ન લાગે એ રીતે દરેકને જુદી જુદી જવાબદારી સોંપીને તેઓમાં નેતૃત્વશક્તિના ગુણો ખીલવવાનો પ્રયાસ કરવો
- જુદા જુદા સભ્યોના વિશિષ્ટ ગુણો કે આવડતોને પીછાણીને તેને ક્લબના કામોના ઉપયોગમાં લેવી
- એ પદ્ધતિથી કામ કરવું કે ક્લબની પ્રવૃત્તિઓ અને સેવાકીય પ્રોજેક્ટની સફળતાપૂર્વક જાહેરાત તાય અને સુનિયોજિત અમલ થાય
- પુરુષ-સ્ત્રી સભ્યો વચ્ચે અને જુદી જુદી ઉંમરના સભ્યો વચ્ચે સંવાદિતા સર્જાય અને દરેક સભ્યનો તથા ક્લબનો વિકાસ થાય તે દ્રષ્ટિકોણ સાથે ક્લબ પર દેખરેખ રાખવી

- કોલેજ ટીચર કોઓર્ડિનેટર સાથે સક્રિય રીતે સંપર્કમાં રહેવું અને સાથે મળીને કામ કરવું

ખજાનચી

ક્લબના ખજાનચીએ ક્લબની નાણાકીય નોંધ રાખવી. ખજાનચીની જવાબદારી એક પરિપક્વ વ્યક્તિએ સંભાળવી પડશે.

જવાબદારીઓ

- જે પ્રવૃત્તિઓ થકી ભંડોળ એકત્રિત થયું હોય તે સઘળું નાણું જમા કરવું
- બજેટ તૈયાર કરવું અને તેને સીસ્ટમમાં દાખલ કરવું
- ચોક્કસ વિગતો સાથે માસિક રીપોર્ટ બનાવવો
- મહિનાની શરૂઆતમાં આવેલા અને અંતે બચેલા પૈસાનો હિસાબ રાખવો
- સ્ત્રોતોની સ્પષ્ટતા સાથે આવક દર્શાવવી
- ક્યારે, કોને અને કેટલા રૂપિયાની ચુકવણી કરી તેની નોંધ રાખવી

ખજાનચીએ બધી પ્રવૃત્તિઓને ઉલ્લેખતો એક વાર્ષિક રીપોર્ટ તૈયાર કરવાનો રહે જેમાં દરેક પ્રવૃત્તિ માટે ખર્ચાયેલા નાણાનો હિસાબ હોય. આ વાર્ષિક રીપોર્ટની નકલ કોલેજ મેનેજમેન્ટને પણ આપવાની રહે નિવૃત્ત થનારા ખજાનચીએ પોતાનો વાર્ષિક રીપોર્ટ ક્લબના સભ્યોને અને નવા ખજાનચીને આપવાનો રહે. દરેક ખજાનચીના રીપોર્ટ ક્લબમાં કાયમી ધોરણે સચવાયેલા હોવા જોઈએ.

સંચાલક સભ્યો

સંચાલક સભ્યો ક્લબની પ્રવૃત્તિઓ અને પ્રોજેક્ટના અમલીકરણના કામમાં મદદ કરે છે. ફેકલ્ટી કોઓર્ડિનેટર જ સંચાલક સભ્યની નિમણુક કરે છે જે વિદ્યાર્થી જૂથ,

ક્લબ સભ્યો અને સ્વયંસેવકના જૂથ વચ્ચે સેતુનું કામ કરે છે. વિશેષ સંચાલકની સભ્યોને જરૂર લાગે તો નિયુક્તિ થઈ શકે છે.

સંચાલક સભ્યો મહીને ઓછામાં ઓછી એક વખત મળશે. આગામી આયોજનોની રૂપરેખા, પ્રવૃત્તિઓની પૂર્વતૈયારીઓ વિષે વિદ્યાર્થી પ્રમુખ સાથે ચર્ચા કરશે. સંચાલક સભ્યની પ્રવૃત્તિઓ અને તેના ખર્ચા વિદ્યાર્થી જૂથની મંજૂરીને આધીન રહેશે.

ટૂરીઝમ ક્લબ અસરકારક રીતે કામ કરે તે સંભાળ લેવાની જવાબદારી પણ તેમની છે.

સમાવિષ્ટ જવાબદારીઓ

૧. ક્લબ રેકૉર્ડની સાચવણી, જેવા કે

- સભ્યપદ

- બેઠકોમાં સભ્યોની હાજરી

- મહત્વના દસ્તાવેજો, બજેટના કાગળો અને રિપોર્ટો

૨. કાર્યનોંધવહી – સ્પષ્ટ અને સંક્ષિપ્ત એવી લેખિત નોંધ જેમાં દરેક મીટીંગની બધી વિગતો હોય. આ નોંધવહીમાં દરેક નાની નાની વિગતો લખવી જરૂરી નથી પણ મીટીંગમાં ચર્ચાયેલા મુખ્ય મુદ્દાઓ નોંધી શકાય-

- મીટીંગનો પ્રકાર (વિદ્યાર્થી જૂથ કે ક્લબ મીટીંગ)
- તારીખ, સમય અને સ્થળ
- અધ્યક્ષ સ્થાન
- હાજરી પત્રક
- છેલ્લી મીટીંગમાં લેવાયેલા નિર્ણયોની સંમતિ અને સુધારા

- ખજાનચીનું નિવેદન
- વહીવટદારોના રીપોર્ટનો સારાંશ
- વિદ્યાર્થી જૂથના રીપોર્ટનું સારાંશ
- જાહેરાતો

3. વહીવટી અને સંપર્કીય કાર્યો:

- કોઈ પણ પ્રશ્ન કે જવાબદારી માટે એકમાત્ર સંપર્ક-કેન્દ્ર બનવું.
- ક્લબના સભ્યોને પ્રવૃત્તિઓની વહેંચણી કરવી અને સોંપાયેલા કામોની નોંધ રાખવી.
- દરેક સભ્ય ક્લબમાં થતી પ્રવૃત્તિઓ, કાર્યક્રમો અને હેતુઓથી પરિચિત હોય તે જવાબદારી સ્વીકારવી.
- સમગ્ર વર્ષ દરમિયાન યોજાનારી ક્લબ મીટીંગનું ટાઈમટેબલ ગોઠવવું.
- ઈ-મેઈલ, સુચનાપત્ર કે ટેક્સ્ટ મેસેજ દ્વારા ક્લબના દરેક સભ્યને મીટીંગની તારીખ, સમય, સ્થળ અને વિષય વિષે જાણકારી આપવી.
- મીટીંગની કાર્યસૂચી બનાવવી.
- મીટીંગની કાર્યનોંધવહી બનાવનારા સભ્યોનો સંપર્ક કરવો અને તેમને મદદ જોઈતી હોય તો કરવી.
- સભ્યો પાસેથી સલાહ સૂચનો માંગવા.
- ચોક્કસ નોંધો રાખવી પણ બિનજરૂરી લખાણ ટાળવું.

ક્લબને બે વર્ષ જેટલો સમય થઈ જાય પછી અગિયારમાં ધોરણના વિદ્યાર્થીઓ પોતે બારમાં ધોરણમાં આવે ત્યારે વિદ્યાર્થી જુથમાં કોઈ ચોક્કસ પદે રહેવા માટે પોતાનું નામ શરૂઆતથી જ નોંધાવી શકે છે.

દસમાં ધોરણના વિદ્યાર્થીઓનું નામ નોંધાવાના અંતિમ દિવસે વિદ્યાર્થીજૂથના વિદ્યાર્થીઓની પસંદગી અને દરેકને સોંપાતા કાર્યભારની ચર્ચા બારમાં ધોરણના વિદ્યાર્થીઓના જૂથ અને કોલેજ ટીચર કોઓર્ડિનેટર સાથે મળીને કરવી.

પસંદગી પામેલા વિદ્યાર્થીઓ વિદ્યાર્થી પ્રમુખ, ખજાનચી અને સંચાલક સભ્યોના પદની જવાબદારી સંભાળીને નવા શૈક્ષણિક સત્રના પ્રથમ દિવસે ક્લબનો કાર્યભાર સંભાળશે.

ક્લબનું સંચાલન

1. અનિવાર્ય મીટીંગ

- ત્રીજા વર્ષના વિદ્યાર્થી જુથે મહીને એક વખત તો મળવાનું રહેશે જ.
- સંચાલક સભ્યો મહીને એક વખત પોતાની બેઠક યોજશે જેમાં કાર્યચાલક સમિતિ કે વિદ્યાર્થીજૂથના સભ્યો પણ ભાગ લેશે.

2. અહેવાલ

- આખા વર્ષ દરમિયાન થયેલી પ્રવૃત્તિઓ વિષે વિદ્યાર્થી જૂથ એક રીપોર્ટ તૈયાર કરશે.
- ખજાનચીએ એક વાર્ષિક રીપોર્ટ તૈયાર કરવાનો રહેશે જેમાં દરેક પ્રવૃત્તિ અને તેમાં થયેલા ખર્ચનો હિસાબ હશે. તે રીપોર્ટની એક નકલ કોલેજ મેનેજમેન્ટને પણ આપવામાં આવશે.

ક્લબ માટે સૂચિત પ્રવૃત્તિઓ :

માર્ગદર્શિકાનો આ વિભાગ સંભવિત પ્રવૃત્તિઓ માટે થોડા આઈડિયાનું સુચન કરે છે. અહીં એ નોંધવું અગત્યનું છે કે આ યાદી સંપૂર્ણ નથી. જુદી જુદી કોલેજોના

પ્રકાર અને તેની વ્યવસ્થા મુજબ જુદી જુદી પ્રવૃત્તિઓ અલગ અલગ કોલેજોને લાગુ પડી શકે તે માટે કોલેજ પોતાની જરૂરિયાત મુજબ એમાં ફેરફારો કરી શકે છે.

આ માટે જુદી જુદી કોલેજોના અને દુરીઝમ ક્લબના ભાગીદારોના સૂચનો આવકાર્ય છે.

પ્રવૃત્તિઓની સૂચિત યાદી :

- વિખ્યાત વક્તા કે નિષ્ણાતોના પ્રવચનનું આયોજન કરવું.
- પ્રવાસન વિભાગ જે સાહિત્ય આપે તેના પ્રેઝન્ટેશન કે પ્રદર્શનનું આયોજન કરી શકાય.
- ભારતના પ્રવાસન, સંસ્કૃતિ અને વારસા જેવા વિષયો ઉપર ક્વીઝ કોમ્પિટિશનનું આયોજન કરી શકાય.
- પર્યાવરણની જાળવણી, ઐતિહાસિક સ્થાપત્યોના સંવર્ધન અને બીજા પ્રવાસન ક્ષેત્રોની સંભાળ માટેના પ્રોજેક્ટો પ્લાન કરી શકાય.
- પેન્પલ સ્કીમ (રાજ્યો વચ્ચે વિચારોની વહેંચણી)- પ્રવાસન સંબંધિત દરેક રાજ્ય પ્રવાસનને વેગ મળે તે માટે કેવા પ્રસ્તાવ મૂકી શકે છે તેની બેઠકો
- નાના ગામ કે મોટા શહેરોમાં ‘વોક-ટુર’નું આયોજન કરવાથી સ્થાનિક કલાકારીગરી, રાંધણકળા, સ્થાનિક સ્થળોમાં પ્રવાસન પ્રવૃત્તિ અને બીજા અનુભવો વિષે જ્ઞાન મેળવી શકાય.
- સ્થાનિક બાગ બગીચાઓની મુલાકાત જેમાં જૈવવિવિધતા માણી શકાય અને ખેતીલાયક જમીનનું નિરીક્ષણ થઈ શકે.
- વિદ્યાર્થીઓ પાસેથી તેના ગામના પ્રવાસ વિષેના અનુભવો તથા સૂચનો ભેગા કરવા.

- કોલેજની ટુરીઝમ ક્લબ ‘ટુરીઝમ આઈડિયાથોન’ જેવી ઇવેન્ટનું આયોજન કરે જેમાં વિદ્યાર્થીઓ પ્રવાસીઓ માટે નવા નવા આઈડિયાઝ રજુ કરે.
- કોલેજમાં એક ટુરીઝમ સ્ટોલની સ્થાપના કરવી જેમાં બીજા વિદ્યાર્થીઓને પ્રવાસન બાબતે પ્રોત્સાહિત કરી શકાય.
- સાહસ, આધ્યાત્મિક, પ્રાકૃતિક, વાઈલ્ડલાઈફ, હેરીટેજ જેવી જુદી જુદી થીમ આધારિત અઠવાડિયાનો એક દિવસ ‘ટુરીઝમ ટ્રીપ ડે’ તરીકે ઉજવી શકાય. જેમાં વિદ્યાર્થીઓ કોલેજના વાહનમાં કોઈ ચોક્કસ પ્રવાસન સ્થળની મુલાકાત લે. આવી પ્રવૃત્તિ પ્રવાસન ક્ષેત્રને પણ વેગ આપે અને વિદ્યાર્થીઓને કોઈ ભાર વિના નવું જાણવા પણ મળે.

કોલેજની બહારની ટ્રીપ – પ્રોજેક્ટ માટે સૂચિત પ્રવૃત્તિઓ:

- સ્થાનિક ઐતિહાસિક સ્થળો અને સ્મારકોના અભ્યાસની પ્રવૃત્તિઓ ગોઠવવી
- કોઈ એક પ્રવાસન સ્થળનો બધો કાર્યભાર સંભાળીને તેની ઇન્ટરનેટના માધ્યમથી જાહેરાત કરવી; આ રીતે જે સ્થળો પર પ્રવાસીઓ ઓછા આવે છે તેને ઉત્તેજન આપવું.
- નવી ભાગીદારીની જવાબદારી લેવી. દા.ત. બીજી કોઈ સંસ્થા માટે શૈક્ષણિક પ્રવાસનું આયોજન કરી આપવું.
- વર્લ્ડ હેરીટેજ વોલન્ટીઅર્સ જેવા કોલેજના બીજા પ્રોજેક્ટની જવાબદારી ક્લબે સ્વીકારવી.
- બે રાજ્યોના વિદ્યાર્થીઓની ઇવેન્ટનું આયોજન કરીને બંને રાજ્યોના સંસ્કૃતિક વારસા વિષે જાગૃતિ મેળવવી અને નવા વિચારોનું આદાનપ્રદાન કરવું.

ક્લબને સંબોધવા માટે સૂચિત વિષયોની યાદી:

- ટુરીઝમ અને હોસ્પિટાલીટી ઇન્ડસ્ટ્રીમાં કારકિર્દી
- પ્રવાસનનું મહત્વ
- ગરીબી દુર કરવાના માધ્યમ તરીકે પ્રવાસનનો ઉપયોગ
- બદલાતા પર્યાવરણની પ્રવાસન ઉપર અસર
- નવશક્તિ આપતું વિકાસશીલ પ્રવાસન
- પ્રવાસીઓનું મનોવિજ્ઞાન
- પ્રવાસન અને સામાજિક આંતરપ્રેરણશીલ
- પ્રવાસનનો તબક્કાવાત વિકાસ
- પ્રવાસનનું ભવિષ્ય : ટેકનોલોજીનું સંકલન
- VR, AR, MR – મેટાવર્સની દુનિયામાં પ્રવાસન
- કોઈ વિશિષ્ટ સ્થળો કે તેની સાથે સંકળાયેલી વાર્તાઓ વિષે ચર્ચા

કાર્યક્રમો અને સંમેલનોની સૂચિત યાદી:

- સરકારી કોલેજો અને બીજી કોલેજો તથા સમાજના બીજા વિદ્યાર્થીઓ માટે ઓડિયો-વિઝ્યુઅલ કાર્યક્રમોનું આયોજન કરવું
- બીજી કોલેજોની ક્લબ સાથે કોઈ એક ચોક્કસ પ્રવાસન સ્થળે અનૌપચારિક મુલાકાત
- સ્થાનિક પ્રવાસન સ્થળોએ જઈને પ્રવાસના અનુભવો મેળવવા
- પ્રવાસનને લગતી રાજ્યની અને રાષ્ટ્રીય ઇવેન્ટ કે તહેવારોમાં ભાગ લેવો

ખાસ નોંધ :-

૧. વિદ્યાર્થીઓને સુરક્ષા પૂરી પાડવી

- જીલ્લા સ્તરે યુવા રક્ષણ પોલીસી તૈયાર કરીને તેને વ્યવસ્થાનો ભાગ બનાવવો જેમાં ભેદભાવ કે જાતિગત આરોપો, શારીરિક શોષણ, જાતીય સતામણી, માનસિક અત્યાચાર, કનડગત, અપમાનજનક વર્તણૂક કે શબ્દપ્રયોગ જેવા આરોપોનો સમાવેશ હોય અને તે બધું સ્થાનિક કાયદાક્ષેત્ર હેઠળ આવે.
- ઈમરજન્સી સેવા અને સ્થાનિક મેડીકલ સેવા વિષે માહિતી આપવામાં આવે – ચોવીસ કલાક ચાલુ હોય એવો જીલ્લાનો એક હોટલાઈન નંબર આપવામાં આવે.
- મીટીંગ, મુલાકાતો, પ્રવાસ, પ્રવૃત્તિઓ કે પ્રોજેક્ટના કામકાજ દરમિયાન કોઈ એક પુખ્ત વયની વ્યક્તિ કે અધિકારીની હાજરી હોવી જરૂરી છે.

૨. વાલીઓની મંજૂરી અને સહકાર

- જ્યારે કોઈ વિદ્યાર્થી કોલેજની અંદર રહીને પ્રવૃત્તિમાં ભાગ લેતો હોય કે કોલેજની બહાર પ્રવાસમાં હોય કે પ્રોજેક્ટ અંતર્ગત રાત્રીરોકાણ કરતો હોય, આ બધામાં ટીચર કોઓર્ડીનેટરની સંપૂર્ણ જવાબદારી રહેશે. વિદ્યાર્થીઓના ઠામઠેકાણા વિષેની તમામ માહિતી તેના વાલીઓ પાસે હોવી જોઈએ અને વાલીઓની સંમતિ પણ હોવી જોઈએ.
- જ્યારે વિદ્યાર્થીઓ બીજા રાજ્યમાં કે પરદેશમાં મુસાફરી કરવાના હોય ત્યારે તેના વાલીની લેખિત પરવાનગી આવશ્યક છે.

Glimpses of few Activities Carried by Yuva Tourism Club Students of Gujarat from December, 2022 – June, 2023

The Students of Yuva Tourism Club, got a chance to Interact with Hon'ble Union Minister of Tourism, Culture and DoNER and with Gujarat State Tourism Minister and exchange their Thoughts and Views and express their learning.

Various Tour programs in regards to visit to our Heritage and Monuments are being organized for the Yuva Tourism Club Students and one of them was a Visit to Adalaj Stepwell.

The Students were Guided by a Professional Guide who empowered them history and details to our Culture.

Various activities are under taken on time-to-time basis under various themes, one such activity was carried out during National Tourism Day where the students took active participation in Quiz Competition and the winners were given Certificates with Trophy's and participants were facilitated with Certificates.

India is a home to the finest architectural heritage, serene ghats, spectacular landscapes and diverse Religion and Culture, students of Yuva Tourism Club came with an activity to represent India as one through Food and Traditional Wear.

As India marks the International Millet Year for the year 2022 – 2023, the Yuva Tourism Club Students came up with PowerPoint Presentation on the various forms of Millet Cultivated in India, their Benefits and Usage in various forms of Food.

The Best 3 students were awarded with Certificates.

International Yoga Day is celebrated as an Ode to Yoga which is an essential discipline. The Yuva Tourism Club students were given T-shirts on the occasion of Yoga Day to make them remember the importance of Yoga when having a look over the same and introduce Yoga in their day-to-day Routine.

75
Azadi Ka
Amrit Mahotsav

YUVA TOURISM CLUB

VISION

The vision is to nurture and develop young ambassadors of Indian tourism, who through thought, word, and deed would promote the cultural heritage of India. The focus would be to foster ideals which are in harmony with sustainable development.

OBJECTIVES

- Enable learners to appreciate the importance of travel and tourism.
- Ignite a passion for tourism and its value in learners.
- Educate learners regarding the rich natural & cultural travel heritage present in our villages, towns, cities, and states.
- Sensitize learners to various elements of travel.
- Encourage, teach and propagate responsible tourism practices.
- Improve physical & mental health through exploratory, adventure and sports tourism.
- Spread awareness about tourism opportunities at an early stage and encourage learners to be skilled professionals and entrepreneurs in the hospitality and tourism sector.

TOURISM CLUBS

OBJECTIVES

Rationale for Institutionalizing Tourism Clubs

- The need to boost tourism in and around the local areas.
- To create citizens who become aware of possibilities of tourist spaces locally and globally and turn champions of tourism in the future.
- To create space for contextualized learning.
- To make teaching of subjects like social studies, history, geography, and language studies interesting through integration with real life places and events.

To instill in students, a passion for exploring the physical environment in historicity, grandeur, and beauty.

- Spread awareness about tourism opportunities at an early stage and encourage learners to be skilled professionals and entrepreneurs in the hospitality and tourism sector.

Unique features of the Tourism Clubs

- These clubs will attract and be open to a larger number of students as the activities and events of the club will involve what students of a particular/all age groups like and love to do - traveling.
- The activities of this club will integrate with activities of other clubs as tourism, culture, and heritage are also part of subjects taught in school. The multiple stakeholders can get together for various purposes.
  - The Events club of the school and the Tourism Club come together to arrange a tour event outside the school or an awareness event within the school.
  - The Photography and Media club can accompany the Tourism Club to capture nostalgic moments and stories.
  - The Environment and Nature club can see application of ideas and concepts learnt in various lessons when on a trip arranged by the Tourism Club. The effort can be to promote sustainable tourism.

STARTING A CLUB

The basic requirements and steps in the formation of Tourism Clubs in schools are as below :

- The School Management must select a teacher or teachers to spearhead basic tasks of setting up like garnering interest, communicating purpose and vision, selecting the student body, etc.
- The School Management and teacher/s in-charge must maintain a database of members with information like name of the student member, class, contact, and role.
- Sufficient awareness and knowledge about the club and its activities should be provided to students before they reach class 7.
- To ensure that the club has a minimum of 25 student members at any point of time.
- The School Management and teacher/s-in-charge must clearly define the roles of each particular class group in the club and also make efforts to convey the same to students.
- The School Management and teacher/s-in-charge must apprise of their efforts to other departments and clubs of the school.
- The School Management must allocate an exclusive notice board or channel of information for Tourism Club activities.
- The School Management and teacher/s-in-charge must follow the recommended organizational structure for the Tourism Clubs.

CLUB ACTIVITIES

The following are the activities suggested for the club according to class group and roles of members:

Members (Classes 7 to 10)

- To participate in weekly or fortnightly competitions like essay writing, logo designing, quiz, drawing and painting, poster making, acting and debating, etc. held under topics and prompts involving Indian tourism.
- To travel to locations during off-peak periods as part of a school group, in turn boosting the local economy. In specific locations, it is recommended for members to get involved with local community and offer their skills and ideas to better the tourist experiences through structured interactions with the location's tourism staff and administration.
- To take up or adopt tourism hotspots near and around school areas and offer their services through volunteering and idea generation in order to boost tourism potential of the same.

Organization of Activities (Class 11)

- To take responsibility for conducting and preparing all activities associated with the Tourism Club in and outside of school. Activities include purposes like awareness, engagement, action, discussion, community interaction, and fundraising among many others.
- To initiate discussions with teachers and learners for the inclusion of travel and tourism into curricular activities wherever relevant.
- To liaise with relevant stakeholders inside and outside of school to organize sustainable and responsible tours in line with UN SDG agendas.
- To create opportunities for learners/members to interact, appreciate, and understand local culture and ways of life during travel tours. The conducting class will seek the Student Body's permission and approval on the different activities, the learner members will engage in, at a particular tourism location.

-
- To create interesting travel itineraries with lesser-known destinations and deeper history, tapping into the curiosity and the spirit of adventure in student members.
  - To have specific working groups of people administered by the Class XII student body in the conducting class to take care of:
    - Media & Public Relations - where learners will pass on information of activities involving immediate community to local media.
    - Social Media Management – where students will monitor social media reviews, ratings, and mentions of tourist locations in the immediate vicinity, provide feedback based on reviews and keep administration informed of steps to improve experience.
    - Other working groups based on need.

Student Body & Office Bearers (Class 12)

- To create and maintain a Tourism Club Event and Program Calendar while keeping in mind school holidays, festivals, and others.
- To interact with other clubs and teacher in-charges of the school in cases where their help may be required.
- To meet on a regular basis to discuss if activities are aligned to vision and course and do necessary corrections, if required. (Explained further in the Roles & Responsibilities section under Organization Structure)

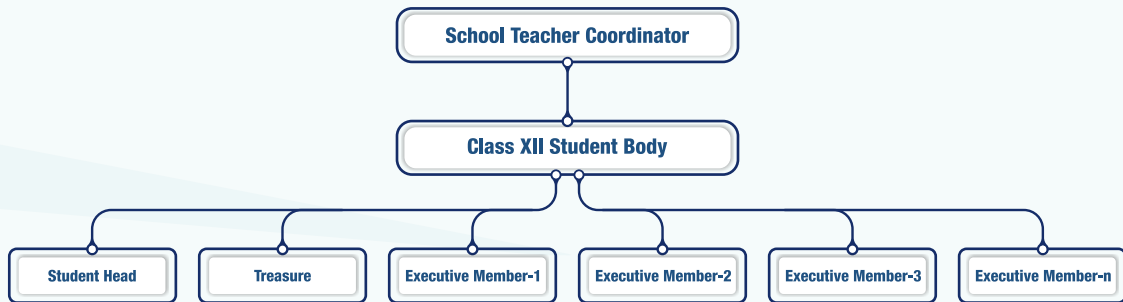

ORGANIZATION STRUCTURE

A. Proposed Functionaries

B. Roles & Responsibilities

School Teacher Coordinator

- The School Teacher Coordinator is appointed by the School Management to spearhead activities for the Tourism Club in the school. He/she has to appoint the Class XII Student Body and assign specific roles within the body through a regular process followed every year.
- He/she must attend all the Class XII Student Body meetings and guide the discussion along with the Student Head of the body.

Class XII Student Body

- The governing body of the Tourism Club is its Class XII Student Body. The body may consist of the Student Head, Treasurer, and Executive Members. The number of Executive Members can be increased or decreased based on the number of student members in the club.
- The body is required to meet at least once a month and report on action taken at the next Tourism Club meeting. During its meetings, the body reviews and approves the club's plans and projects. The School Teacher Coordinator advises and must attend all board meetings. Club members may also attend these meetings as observers.
- The members should think of project ideas, encourage club members to participate, and delegate responsibilities. The student body needs to prepare an annual report that describes major actions with activities conducted over the past year. They should keep the original on file and send a copy to the District Coordinator.

Student Head

- The Student Head's primary role is to lead the club, making sure that it functions effectively.

Responsibilities include

- Understand the vision and objectives of the Tourism Clubs.
- Meet with the outgoing Student Head and student body to review the club's records and discuss its current activities.
- Conduct effective meetings by preparing a detailed agenda that outlines what will be covered and for how long by allowing enough time for reports from other officers and grievances from members.
- Plan creative programs for club meetings well in advance, arrange for speakers, panel discussions, trips, and entertainment that appeal to a wide range of interests.
- Delegate responsibility to help other members develop their leadership skills and to avoid getting overwhelmed with details.
- Identify members' skills and interests and harness them in club projects.
- Work to ensure that the club's activities and service projects are successfully promoted and carried out.
- Pay attention to membership growth, and development and maintain a balance among age and gender groups.
- Communicate and collaborate actively with the School Teacher Coordinator.

Treasurer

The treasurer of the body maintains accurate financial records. This officer should be a responsible person.

Responsibilities include

- Deposit all proceeds from fund raising projects.
- Handle the work of preparing and administering the budget.
- Prepare a monthly report that accurately details:
  - Money on hand at the beginning and end of the month
  - Income, with its source clearly indicated
  - Payments, indicating for what and to whom
- The treasurer has to prepare an end-of-year report summing up the activities and the budget spent on each of the activities, while sending a copy of the same to the School Management. The outgoing treasurer should give the end-of-year report to club members and the incoming treasurer. All treasurers' reports form part of the club's permanent record.

Executive Members

- Executive Members help the club carry out activities and projects. The School Teacher Coordinator appoints the Executive Members to be the single point of interaction between the student body, the conducting class and its working groups. Additional Executive Members may be appointed as needed.
- Executive Members should meet at least once a month to discuss plans and activities and share them with the Student Head. All Executive Member activities and expenses are subject to the student body's approval.

They also have the primary responsibility to help the club function effectively.

Responsibilities include

1. Maintain all club records, such as:

- Membership
- Attendance record meeting
- All-important club papers, budget documents, and reports

2. Take minutes -a clear, concise written record of what was said at a meeting and any actions taken - at all meetings of the club. Minutes shouldn't detail every word that was said or how the decisions were reached but should cover these points:

- Type of meeting (Student body or club meeting)
- Date, time, and place
- Presiding officer
- Attendance record meeting
- Approval and correction of last meeting's minutes
- Treasurer's statement
- Summary of reports from officers
- Summary of reports from working groups in conducting class or classes
- Announcements

3. Administrative and liaising functions

- Be the single point of contact for any queries and needs of the conducting class.
  - Assign every activity to a club member, and keep track of these assignments.
  - Make sure all club members are familiar with the club's activities, events, and goals.
  - Establish a schedule of club meetings for the year.
  - Notify club members in writing of a meeting, giving the date, time, place, and subject of the meeting. (For example, through e-mail, or text messaging.)
  - Prepare agendas for meetings, and follow them.
  - Contact members scheduled to make reports at meetings, and ask if they need any help in preparing their reports.
  - Ask members for their opinions.
  - Keep accurate records, but avoid unnecessary paperwork.
-
- From year two and beyond, interested members from class XI will be able to volunteer their names for student body position they wish to officiate in, when in class XII.
  - Upon the last date for class X students to volunteer names, the selection of candidates for student body positions will ensure with the existing class XII student body and School Teacher Coordinator picking candidates for specific roles.
  - The selected candidates will assume office as Student Head, Treasurer, and Executive Members on the first day of the new academic year.

OPERATING A CLUB

1. Compulsory Meetings

- The Class XII Student Body has to meet at least once a month.
- The Executive Members have to meet separately at least once a month with members from the conducting class or specific working groups in the conducting class.

2. Reporting

- The student body may prepare an annual report that describes the major actions taken with activities conducted over the year.
- The treasurer needs to prepare an end-of-year report summing up the activities and the budget spent on each of the activities, while sending a copy of the same to the School Management

SUGGESTED ACTIVITIES OF THE CLUB

- This section of the handbook suggests ideas for possible activities the club can take up. It is important to mention that this list is not exhaustive in nature. In order to factor in the different contexts and workings of schools across the country, we have kept the list open-ended and possible for customization to a particular school's context and working.
- Also, we welcome suggestions from individual schools and other stakeholders on what Tourism Clubs can take up beyond the following list of ideas and topics.

Proposed list of activities

- Arranging talks/lectures by eminent scholars and experts.
- Presentations, Notice Boards, and Exhibitions on educational material provided by the Ministry of Tourism.
- Conducting debates and dialogue on topics related to Indian tourism, culture, and heritage.
- Conducting quiz programs on Indian tourism and heritage.
- Projects for conservation work, adoption of historical monuments and other tourist locations near the school.
- Penpal scheme (inter-state sharing of views) on tourism and what each of their state offers for tourism.
- Walk tours in local city / town exploring local craft, cuisine, tourist places, and experiences.
- Nature walks / excursions to local parks, areas of biodiversity, and also agrarian sites.
- Involving students in giving their ideas for tourism and providing feedback on existing tourist experiences in the town / city.
- Tourism Ideathons can be set up by the club in the school – where students are challenged creatively to come up with ideas for new tourist experiences with reference to their locality and audience context, and sometimes even going beyond it.
- Setting up of Tourism Stall in school where students can market and promote tourist experiences in the city / town to fellow students.
- Allocating a particular day of every week as a Tourism Trip Day with each week being mapped with a particular tourism theme like adventure, spiritual, nature, wildlife, heritage, etc. Students who are interested hop on to the school transport system on that particular day and time to go a particular location every week in line with the theme. This creates opportunities for regular tourism and also adds fun,

learning, and friendly element to school on that particular day.

Proposed List of Activities for Trips / Projects Outside School

- Undertaking projects to study local monuments and places of history.
- Adopting a specific tourist location/experience and taking charge of their digital promotion, marketing efforts, and other areas where such tourist experiences lack in.
- Undertaking and spearheading new tie ups and partnerships. For example, a tie up with Sahapedia to go on an educational tourism trip through learning and doing.
- Projects like World Heritage Volunteers mandated by the CBSE and UNSECO can also be taken up by the club.
- Inter-state cultural exchanges of students where students present unique tourist offerings and stories of their State / UT in another State / UT.

Proposed list of Topics the Club can cover and address

- A career in Tourism and Hospitality
- The importance of Tourism
- Tourism as an uplifter from Poverty
- Environmental impacts of tourism
- Regenerative and Sustainable Tourism
- Role of Media & Journalism in Tourism
- The psychology behind why we travel
- Tourism and social entrepreneurship

- Evolution of Tourism
- Tourism of the Future: The integration of technology
- VR, AR, MR: Tourism in the Metaverse
- Specific spotlight on particular locations, case studies, or inspirational stories.

Proposed List of Events and Gatherings

- Arranging audio-visual programs for government school students, students in other schools and the community.
- Casual meetings in tourist locations by coordinating with clubs of the other schools in the vicinity.
- Arranging trips to local tourist experiences which are fun and safe.
- Guided trips to state and national events and festivals around tourism.

GUIDELINES

1. Creating a safe environment for students

- Develop and enforce a district youth protection policy, including guidelines for reporting allegations of discrimination, physical abuse, sexual abuse, emotional abuse, harassment, mistreatment to district leaders and/or local law enforcement.
- Include emergency service and local medical information, as well as a 24-hour emergency district “hotline” number.
- Ensure adult supervision for meetings, field trips, activities, and projects.

2. Permission & Support of parents

- The Teacher Coordinator has the responsibility for the supervision and control of all programs and activities organized within the school that involve minors traveling outside their local community or overnight stays. The information must be communicated to parents and their permission sought.
- When students are traveling out of the state of home residence or out of the home country, it is a must to take the written permission/approval of parents and legal guardians of each student.

